

Yapılandırmacı Eğitim ve Öğrenme Zorlukları*

JUDITH WATSON

ÇEVİREN: YILDIZ KIZILABDULLAH

DR., ARŞ. GÖR., ANKARA Ü. İLAHİYAT FAKÜLTESİ

e-posta: ykizilabdullah@gmail.com

Judith Watson, bu makalede, öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitiminde, sosyal yapılandırmacı yaklaşımların özel programları içerdiğini iddia etmektedir. Ona göre etkili öğrenme ve öğretme araştırmaları, sosyal yapılandırmacı teorik çerçevenin uygulanmasını destekler. Makalede yapılandırmacı yaklaşımın türleri ve bunların ilkelerinin bir açıklaması yapıldıktan sonra bazı uygulama örnekleri ile tartışma bitirilmektedir.

Giriş

Britanya'da ve diğer yerlerdeki çok sayıda özel ve sıradan okul ortamlarındaki sınıf araştırmaları, bazı genel sınıf uygulamalarının nispeten (diğerlerine göre) başarısız öğrencilere pek de yardımcı olmadığını göstermektedir. Bu heterojen grup, genellikle eğitimsel olarak, "riskte", "sınırdaki", "yavaş öğrenenler" veya orta derecede öğrenme güçlüğüne sahip olarak tanımlanır ve "özel eğitime ihtiyacı olan" ifadeleriyle bunların büyük bir oranını oluştururlar. Bu öğrenciler, okul ortamında genellikle okul çağında diye tanımlanırlar. Okul ortamında daha az beğenilen aile altyapısının ve onların çocuklarının ezici bir çoğunluğu vardır. Duyusal, motor, iletişim ve özellikle sosyal ve duygusal zorlukların ilave edileceği bir orana rağmen bu, onları fiziksel veya dahili (kendine özgü) bir neden saymak için ne doğru ne de eğitimsel bir yardımcıdır. Bu, onların eğitimsel tecrübeleri ile zorluğa ve eğitimcilere meydan okumadan oluşan, öğrencilerin cevaplarıdır.

* Bu çeviri, Judith Watson'un "Constructive Instruction and Learning Difficulties" adlı makalesinin çevirisidir. Judith Watson, "Constructive Instruction and Learning Difficulties", Support for Learning, Vol 15. No 3 2000.

Sınıf Araştırması Delili

İngiltere’de özellikle de US’deki araştırma, öğrenme güçlüğüne sahip olarak tanımlanan öğrencilerin, sınıf içerisindeki tecrübelerinin yolları, onların sınıf arkadaşlarından veya akranlarından farklılık gösterdiğini göstermiştir. Farklı içeriklere hak ettiği değeri vererek tanımlama (tespit etme) ve uygulamaları ortaya koyma aşağıdaki gözlemlerde hem özel hem de genel ortamlarda göz ardı edilmiştir:

- Öğretmenin etkin (yönlendirici) olduğu sınıf içi etkileşimde öğrenciler çok az soru sorarlar ve buna bağlı olarak pasiftirler. Çok az katkı sağlarlar, anlamış gibi yapabilirler, sürekli tekrar ihtiyacı duyarlar ve çok az düzeyde sorumluluk (meşguliyet) gösterirler.
- İlgilenmedikleri görevler ve yaptıkları daha az entelektüel istekler, öğrencilerin beklentilerinin düşük olduğunu göstermektedir.
- İyi bir şekilde organize edilmiş ve sıkıca planlanmış tutarsız ve içsel ilgileri olan program veya diğer uçta ezici bir şekilde karmaşık olan diğer program.
- Arkadaşlarıyla öğrenmenin sosyal ve entelektüel güdüsünün az olmasına bağlı olarak kendi başına öğrenme.
- Üstbiliş (metacognition) için yetersiz dikkat öğrenme stratejileri ve öğrenmenin geliştirilmesi.
- Negatif motivasyona yönelen uygulamalar, kendine saygının azlığı, beceriksizlik hissi ve kontrol eksikliği.

Bu gözlemler, küçük adımlarla yapılmış yapılandırılmış öğrenme programlarıyla tekrar, basitleştirme ve açıklamayı vurgulayan davranışçı yaklaşımların kalıntısı olabilir. Öğrencilerin ne kaçırdığı açıktır ve çoğunlukla öğrencilerin güven, kabiliyet ve genel bilgilerinde hayal kırıklığı yaratan sonuçlar vardır. Pek çok saygın araştırmacı ve uygulayıcı, özelleştirilmiş ve etkili eğitim hakkındaki uzun zaman önceki inançlarını yeniden gözden geçirdiler.

Mesela Ainscow 1994 ‘de:

Bazı öğrencilerin özel oldukları, özel eğitim gerektirdikleri kamuoyunca kabul edildi. Kariyerim boyunca özel öğrencilerin iyi öğrenmelerine yardım edecek özel yollar aramak için çok büyük enerji harcadığımı söylemek zorundayım. Şu anki tespitim, hiçbir özelleştirilmiş tekniğin dikkate değer olmadığını (p.19) demektedir.

Pek çok yorumcu, iyi eğitimsel uygulamanın tüm yetenek düzeyindeki öğrenciler için iyi olacağını iddia etmektedirler. Bu yüzden öğretmenler, öğrencinin daha iyi öğrenmesi ve kendini daha iyi hissetmesi için ne yapabilir?

Son zamanlarda ortaya atılan çok sayıda pozitif önerilere bakmaya ve onlar arasında ortak noktaları bulmaya ihtiyacımız vardır.

Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerle Etkili Uygulama

Reynolds(1995), özel eğitimin ihtiyaçlarına ilişkin olarak etkili okul araştırmalarını tartışmış ve hem İngiltere’de hem de diğer yerlerde mümkün olan etkili eğitimsel uygulamalar hakkında bilginin nicelik ve niteliğinde, geçen on yılın önemine işaret etmiştir. Yüksek akademik ve sosyal performansa sahip ilkökul, şu niteliklere sahip olmalıdır: Daha üst düzeyde sorular ve önemli(hayati) ifadelerle zihinsel meydan okuma öğretimi, iş merkezli bir çevre, dönemle sınırlandırma(üç veya daha çok konunun bir arada yürütülmemesi) tüm sınıfın önemli olduğunu gösterecek şekilde öğretmen ve öğrenci arasında en üst düzeyde iletişim.

Udvari-Solner ve Thousand (1995) her yetenek düzeyindeki öğrencilerin potansiyellerine ulaşmaları için etkili olan eğitim uygulamalarını nüveleri arasından çekip çıkarmıştır. Bunlar: “Öğrencilerin kendi yollarıyla başladıkları ürün merkezli eğitim ve iletişim, muhakeme(akıl yürütme) ve problem çözme gibi bilgi alanının dışında tanımlanan program; kültüre duyarlı öğrenme ortamları, davranış ve öğrenme çeşitleri, bilginin yorumlayıcı olarak görüldüğü yapılandırmacı öğrenme, sosyal konular ve topluluklarda gelişme, küçük parçalara bölünmüş, daha çok genelleştirilmiş ve transfer edilmiş tematik program, güvenilir değerlendirme, akranla öğrenme, akran öğrenme yoluyla üst biliş ve sosyal becerilerin geliştirilmesi” dir.

Öğrenme güçlüğü olan çocuklar ve onların akranlarıyla karşılaştırılmalarında eğitimde bulunması istenen pek çok tecrübe vardır. Bu bağlamda burada tartışmanın zemininde olan şey, sosyal yapılandırmacı yaklaşımların, programın herhangi bir alanında ve onların her yaş ve yetenek düzeyindeki öğrenmelerinde faydalı olup olmayacağıdır.

Yapılandırmacılığın Türleri ve Özellikleri

Anlamada içerilen aktif ve öznel süreci vurgulayan yapılandırmacı öğrenme, uzun ve şerefli bir tarihe sahiptir. Yapılandırmacı düşünce bunu, gelişimsel psikolojideki iki farklı çevrede aynı yıl doğan iki büyük düşünür olan Vygotsky ve Piaget’in çalışmalarına borçludur. Yayınlarının 1950’lerde yenden adım adım mevcut hale gelmesine kadar yasaklanan, bazı arkadaşları ve politik kuruluşlar tarafından kötü bir şekilde eleştirilerin konusu olan ve 30’larında tüberkülozdan ölen Vygotsky, devrimci Rusya’nın telaşesi içinde yetişmiştir. Vygotsky, trajik bir şekilde erken ölmesine rağmen, arkadaşlarına bağlı kalmış ve büyük söz bilimcisi ve yaratıcı bir düşünür olarak tanın-

lanarak, uluslar arası psikologlar birliğinin üyeleri tarafından kendisine saygı duyulmuştur. Piaget, bunun aksine stabil İsviçre’de 1980’lere kadar üreten çağlarına kadar yaşamıştır. Onun bilişsel gelişim üzerine olan çalışması pek çok öğretmen tarafından bilinmiştir. Her iki bilim adamı da, bizim entelektüel gelişim anlayışımızı derinden etkilemiş ve yapılandırmacı öğrenme-ye önemli katkılar sağlayan entelektüel derinliği olan kişilerdir.

Piaget’in bireysel hayat tecrübeleriyle ayrıntılandırılan ve sürekli adapte edilen “genetik temelli bilişsel yapıların gelişimi, öğrenmenin aktif doğası ve anlamayı sağlamada bilişsel çatışma ve çelişkilerin rolü” tanımlamaları, sayısız eğitimci ve psikoloğa kendi mesleki ve teorik çalışmaları için zemin hazırlamada değerli bir alt yapı vermiştir. Daha sonraki araştırmaların bir sonucu olarak ortaya çıkan tutarsızlık ve yetersizlikler, doldurulması gereken farkında olma, iyileştirme ve düzeltme aralıklarına yönlendirmiştir. Örneğin, Piaget ilk yıllarda onu bir yansıtma veya bilişin bir aynası olarak görmekle, düşünceyi etkilemek için dilin gücünü ve düşüncenin kendisi üzerindeki büyük etkisini yeterli bulmaz. Yine, sosyal anlamının gelişmesinden önce çocuğun fiziksel dünyayı araştırması (keşfetmesi) gerektiği görüşünden dolayı öğrenmede sosyal etkilerin önemini küçük görür. Piaget, çocuğun kendi kendine keşfettiği şeye, diğerlerinin yardımıyla keşfettiği şeyden daha fazla önem verir. Bugünlerde, diğerleriyle iletişim kurmak ve hayatta kalmak için çok küçük bebeklerin yetenekleri, erken duyuşsal duyarlılıkların etkisiyle temel olarak kabul edilir ve sonraki öğrenmenin temeli olarak görülebilir.

Vygotsky, 60 yılı aşkın bir süre önce, en erken zamanlarda bir çocuğun öğrenmesine yardımcı olmada anne-baba, akran, öğretmen ve diğer insanların önemli rolünü vurgulamıştır. Bu düşüncede öğrenme, sosyal etkileşime katılmakla yapılandırılır ve anlama uygun yardımlarla geliştirilebilir ve bunun sonucunda çocukların ne bildiği ve ne yapabildiği ayarlanır. Olgunlaşma ve hazır olmadan çok potansiyele ve “daha bilgili diğer” kişinin rolüne vurgu oldukça önemlidir. Sovyet bilim adamlarının düşünce ve yazılarına olan yasaklamalar ve karmaşık politikalara rağmen Vygotsky’nin bazı düşüncelerinin Batıda eğitimci ve araştırmacılar tarafından özellikle son on yıllarda artarak kabul görmesi şaşırtıcı değildir. Vygotsky’e ilgi artmış ve ismi öğrenme ve öğretme hakkındaki eğitimsel yazılarda sıklıkla yer almıştır. Bruner, iyi bilinen batı teorisyenleri arasında muhtemelen en önde gelir. Son zamanlarda kişisel entelektüel yolculuğunun büyüleyici hikâyesinde yapılandırmacılık, onun eğitim kavramlarında altını çizdiği ana doktrinlerden biri olarak anılmıştır:

“Gençlerin, anlam oluşturma araçlarını kullanmada ve kendilerini içerisinded buldukları dünyaya daha iyi adapte olmak için gerçeği oluşturmada

ve onu değiştirme sürecinde yardımcı olmada, (yapılandırmacılığa) gereksinim duyulmaktadır.” (1996, p.19)

Vygotsk'ninki tam bir entelektüel gelişim teorisi değildir, sürekli bir uyarıcı ve ilham kaynağıdır. O, zekâyı eğitim yoluyla öğrenme için kapasite olarak belirleyerek öğretmeyi insan gelişiminin özüne yerleştirmiştir. Buna ilave olarak, öğrenme güçlüğü olan öğrencilere, onların sıradan okullara karışık yetenekte gruplar içine yerleştirilmelerini savunarak özel bir ilgi göstermiştir. Bu durumun, eğitimin sosyal yönüne kendine saygı ve öğrenmede taklidin rolüne vurgu yaparak onların bilişsel gelişimini ilerleteceğine inanmıştır. O, oyun yoluyla dilin gelişmesi gibi doğal içeriklerde öğrenmeyi savunur. Neo-Vygotskyan düşünceler, onun yıllar önce farklı bir kültür içerisinde yaptığı gözlemlerinden oluşmuştur ve onların bugünkü öğretmenleri heyecanlandırması şaşırtıcı değildir. Çünkü onlar, onun hakkında öğrenilen gerçekleri onurlandırmış ve billurlaştırmış gibi gözükmektedirler. Van der Veer ve Valsiners'in, Vygotsky'nin hayatı ve çalışmaları adlı enteresan çalışmaları, O'nun çalışmalarının seleflerinin çalışmaları üzerine bina edildiğini ve hem insan gelişiminin esnekliği hem de sosyal ve kültürel çevrenin önemini vurgulamada onlardan daha genel ve iyimser olduğunu göstermiştir. Onun etkisi oldukça geniştir: örneğin, İsveç Program Danışma Komitesi (1996) bir tartışma bildirisinde temiz havayı soluma gibi yeni bir vurguyu tanıtmış ve şöyle demiştir:

“Öğrenme, yeni bilgi edinmenin ötesinde var olan bilgilerimize bunları eklemeyi içerir. Öğrenme, yeni bilginin ışığında kendi düşüncelerimizi düzenleme (modifiye etme), güncelleme ve yeniden düşünme ve eski bilgilerimizi kullanma yoluyla anlamını oluşturmamızı içerir.” (p.8)

Geniş felsefi tartışmalardan sakınarak, “yapılandırmacılık” terimini kullanmak burada öğrenme ve öğretme ile sınırlandırılmıştır. Mecaz, kurarak ve yeniden kurarak aktivite düşüncesini somutlaştırır. İnsan anlamasının süreci, mental yapıların kurulmasıdır. Yeniden kurma onların detaylandırılması ve geliştirilmesi ile eşdeğerdir. Bilgi pasif olarak alınmaz ve absorbe edilmez, ancak bireysel bir şekilde aktif olarak kurulur (inşa edilir). Öğrenenlerin zihnindeki mevcut ifadeleri ve önceki tecrübeleri onların algılamalarını ve anlamalarını etkileyecektir. Öğrenmenin, öğretmenden öğrenciye doğru bir bilgi aktarımını içerdiğini söyleyen, çoğunlukla pratikte ve özellikle öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için düşünülen bu akım, basit deneysel ve davranışsal akımlardan farklıdır.

Dilin önemi ve öğrenmenin interaktif doğasını vurgulayarak yapılandırmacılığa “sosyal”i eklemek önemlidir. Öğrenme, sosyal bir kontekst içinde ve genellikle dil yoluyla meydana gelen hareket ve dokunma yoluyla olsa

bile, öğrenmenin büyük kısmı, dil ya da diğer sembolik sistemler yoluyla doğrudan olur.

Vygotsky, farklı konuların öğretiminin benzer prensiplere dayandığını ve öğrencilerin kendi düşüncelerini kontrol ettikleri ve öğretmenler tarafından geliştirilecek temel psikolojik gelişimlerin, bireysel kontekstin ötesinde genelliğe sahip olduğunu iddia etmektedir. Vygotsky, 1926'nın başlarına kadar, o tarihten bu güne yankılanan nefis bir ifade olan tüm kavramlar 'verilen bilginin ötesindedir' ifadesini söylüyordu. Mevcut yapılandırmacı yaklaşımlar, öğrenmede ve kişinin kendi düşüncesini anlamada metakognisyonu (kendi bilgisinin farkında olması) vurgulamakta ve stratejilerini seçmekte ve kullanmaktadır. Vygotsky, çocukların kendi öğrenmelerini nasıl düzenlediklerini tanımlamış ve aşamalı olarak daha az yardım veya arabuluculuk gerektirdiklerini ifade etmiştir. Örneğin, çocuklar, daha fazla bilinme görevi olarak kelimelere daha az güvenirliler. Hem Piaget hem de Vygotsky metakognik farkındalığı bilişsel gelişimde, doğru düşünmede bir anahtar olarak görmüşlerdir. Her ikisi de doğru bilginin bilmek anlamına geldiğine ve bunun yıllar boyunca geliştiğine inanmışlardır.

Sosyal Yapılandırmacı Düşüncelerin Etkisi

Sosyal yapılandırmacı düşünceler, şu anda İngiltere'de ilk eğitimde çok etkilidir. Genç çocukların öğrenmelerinin genel olarak sosyal olduğunu kabul etmek kolaydır. Dil gelişimi, insanların küçük çocuklarla yakın tutulduğu ve aktif iletişime geçilen sistem olan Bruner'in "Dil Edinme Yardım Sistemi" denen sistemle güzel ve açık örnekler sağlamaktadır. Bu, pek çok yönden açıktır, çünkü onlar, çocukların iletişimine karşılık veriyor, destekliyor, aydınlatıyor ve yorumluyorlar, sadece zorunlu olarak, yardımcı malzeme aşamalı olarak sökülür ve ortadan kaldırılır çünkü çocuğun konuşma yeteneği ondaki fazlalıkları atar. Wells (1997) boylamsal dil edinme çalışmasından bunun, 10 yılda olduğunu ve öğrenmenin bir etkileşim olduğu sonucunu çıkarır. Ve şöyle der:

"Aktarım olarak öğretme kavramı, bir hatadır. Bilgi aktarılmaz. O, her öğrenen birey tarafından, hâlihazırda bildiği şeyin üzerine ve hem dışarıda hem de sınıf içerisinde bireyin hayatının tümü üzerine geliştirilen stratejilerle, yeniden yapılandırılır."

Rogoff (1991) da genç çocukların kendi kültürlerinde kendi sosyalleşmelerinde aktif bir rolleri olduğunu vurgular. Onlar gayretlidir, yetişkinleri ve daha büyük çocukları iyi gözlemlerler, onlara yakın dururlar, inat ederler, evde ve işte aktivitelere katılmaya gayret ederler. Çocuklar bu görüşe göre sosyal dünyalarından ayrılamazlar ve gelişim çocukların gayretlerinden,

yardımlarından ve daha geniş bir bağlamdan kaynaklanır. Onlar, basit bir şekilde(sadece) yetişkinlerin rehberliğini kabul etmezler, araştırırlar, yapılandırılırlar hatta her türde problemleri nasıl çözeceklerini öğrenmede etraflarındaki her şeyden yardım isterler.

Öğrencilerin yeteneklerine uygun olmak koşuluyla, okulda da ideal görev, yeterince meydan okuyucudur. Yardımın, bir görevi bazı planlanmış amaçlar doğrultusunda küçük parçalara bölmeden oluşması gerekmez. Bilişsel çıraklık, Vygotsk'nin erken dönem anlayışlarına uzanan, Rogoff'un, bir kültürde sosyalleşme tanımıdır. Okul çağı çocuklarının öğretiminde yetişkinleri gözleme, onların rehberliklerini üç aktivitede açıklamaktadır: Yeni ve eski bilgi veya yetenekleri arasında bir köprü oluşturma (ebeveynler, çocuğun bir hikâyeden bildiği kelimeleri değiştirdiğinde), problem çözmeyi düzenleme ve yapılandırma (bir oyuncak yapmada doğru parçayı ulaşabilecekleri bir yere koyma) ve aşamalı olarak problem çözme sorumluluğunu verme (ebeveynler, okul çantalarına ne koyacaklarına çocukların kendilerinin karar vermesini istediklerinde). Wood (1991) bir çocuğun anlamasının iki prensibi uygulamaya bağlı olduğunu ifade etmiştir: İlki; bir zorlukla karşılaştıklarında yardımın artması, ikincisi, çocuklar başardıklarında yardımın azalması.

Bruner ve Rogoff'un, genç çocukların diğerlerinden öğrenmesi örnekleri, Vygotsky'nin önemli görüşlerinden birini göstermektedir, Proximal Gelişim Bölgesi (ZPD). Çocukların yalnız yapabildikleri şey ile doğru bir yardım ile anlayıp yapabildikleri şey arasında bir mesafe vardır. Çocuklar, eğitimde yeteneklerinden faydalanma noktasında oldukça çeşitlidir ve Vygotsky, tahmin edilmiş zihinsel gelişimlerinde onların asiste edilmiş performanslarının yardımsız başarıdan daha iyi olduğuna inanmaktadır. Bu, onun çocukların öğrenmesi herhangi bir yaşta, herhangi bir düzeyde ve herhangi bir program alanında hızlı olabilir, dediği olumlu ifadesiyle örtüşen güçlü bir metaforudur. Çocukların öğrenmesinde, var olan bilgisinde ve sınıf içi etkileşimde olan şeylerde öğretmenlerin önemli rolü, doğru tanımlanmalıdır.

Yapılandırmacı öğretim yaklaşımları, bilginin öğretmenden öğrencilere iletilmesinde uzun zamandır devam eden direk veya didaktik öğretim ile karşılaştırılmalıdır. Genellikle temel okumanın, nicelik ve pratik yeteneklerin gelişiminde etkin olan bu tür yaklaşımlar daha büyük çocuklar ve programın daha geniş alanlarından dolayı azdır ve öğrenciler orda zorluklarla karşılaşır. Bu baskın yaklaşımlardaki risk, çocukların her nasılsa pasif öğrenenler olabilmeleri ve yaratıcı ve bağımsız düşüncelerini geliştirmemeleridir. Doğrudan iletme yöntemleri, alışkanlıkları geliştirme veya çocukların işbirliğinde öğrenmelerinde aktif olmalarında tek başına mümkün değildir. Onlar özel eğitimle öne çıkabilirler ve oldukça yapısal önceden planlanmış

programlar, genelleme ve genel anlamada ürünle sınırlandırılmış kabul edilmiştir. Şu anki yazarların çekişmeleri, çocukların öğrenmesinde en önemli yapıların kendi ellerinde olduğu konusudur.

Eğitimde Sosyal Yapılandırmacı Yaklaşımlar

Son zamanlarda pek çok eğitimci teorist, mevcut yapılandırmacı yaklaşımların eğitimde ana görüş olduğuna dikkat çekmektedir. Anlamli öğrenme tecrübelerinin çocuklar üzerindeki önemli etkisini vurgulayarak, Woods (1995) bazı öğretmenleri “yaratıcı” olarak tanımlamaktadır. Konu alanında bilgilerin kurulmasına karşın çocukların kişisel olarak bilgiyi yapılandırdıkları yerlerde, onların yaratıcılıklarının bir kaynağı, onların yapılandırmacı teori ve uygulamalara olan bağlılıklarıdır. Woods (1996), çocukların öğrenmesinde gelişimin, içebakışın önemi, kontrolü hissetme, özsaygının gelişimi, olumlu şartlarda oldukça yüksek motivasyon, çoğu çocuğun okul hayatında olmayan tecrübelere rağmen, bunun oldukça önemli olduğunu bulmuştur. Woods tarafından “yabancılaşmış” olarak tanımlanan çocuklara aktarılan, diğer insanların bilgilerinden oluşan öğrenmenin çoğu, oldukça farklıdır. O, buluşun (gelişimin) bu türlerine ulaşmak için en uygun öğrenme teorisinin sosyal yapılandırmacılık olduğuna inanmaktadır.

Buluş (gelişim) fikri, pek çok yönden, orta derecede öğrenme güçlüğüyle özel okullarda 11 yaşındaki çocuklar ve öğretmenleri içeren sınıf diyaloglarının kısa özeti olan kendini tanımlamayla, pek çok yönden paralellik göstermektedir. (Watson, 1996) Ben bu dönem periodlarını, öğrenciler kendi dikkatlerini yönettiklerinde ve kendi ilgilerini kendi kelimeleriyle ve kendi davranışlarıyla açıkladıklarında “zihinsel meydan okumanın bölümleri” olarak isimlendirdim. Bu olayların değişmesi ve öğrenciler için yeterli bulunması, öğretmenlerinin interaktif tarzına ve nihayetinde onların öğrencilerinden beklentilerine dayanır. Onların öğretimleri tam yapılandırmacı olarak nitelendirilmiştir.

Mercer (1995), bilgiyi ve anlamayı geliştirmek için bir kişinin diğerine yardımları olan iletişim sürecini, bilginin kılavuzlanmış yapılandırması olarak tanımladı. Temelde sınıf eğitiminin kolektif doğası olarak tanımlanan, sosyal yapılandırmacı teorisinin açık ve doğrudan bir uygulaması olan sınıf içi konuşmaların analizlerinden, amaç ve hedefleriyle farklılık ve uyumsuzluklarıyla, bunun sonuçlarını çıkardı.

Meadows (1998), çocukların akran işbirliği ile öğrenmelerinin kendi bireysel gelişimlerinden önce olduğunu iddia etmektedir, çünkü iç huzur ve motivasyonuna ilaveten, anlama, kaygı/korkunun azalması ve devamlılığın teşviki yanında biliş ötesi bilgi ve özel dönüt diğerleriyle etkileşimle geliştirilebilir.

Ortaokul öğrencilerinin İngilizce ve tarihte iyi sınıf tecrübelerinin açıklamaları, yapılandırmacı öğretimin değerini desteklemek için Cooper ve McIntyre (1993) tarafından da keşfedilmiştir:

“Aktarım (transfer) konusu, öğrenci tanımlamalarında en güçlülerden biridir. Bu eğer olağan bir şekilde olursa, öğrencinin kendi geçmiş ve şu anki tecrübeleri ile öğretmen girdileri arasında irtibat kuran öğrenci yapıp etmelerini içerir. Öğrenciler bağlamı oluşturmayla veya kendi tecrübelerini getirmeye ve ilgilerini hikâye anlatımına odaklanmada görsel araçlar ile rol yapmayı kullanmayla süreçte aktif olarak bulunurlar. (p.394)

“Tüm bu önerilen yaklaşımları birleştiren güçlü bir özellik, öğretmenlerin öğrencilerine verdikleri kişisel olarak anlamlı buldukları yollarda bilgilerini açıklamayı sağlayan bir fırsattır. Genel olarak iddia edilen şudur: Öğrenciler, öğretmen tarafından sunulan noktaları anlamada zorlandıklarında, genellikle aynı konuda benzer kelimelerle bir akranı tarafından yeniden ifade edilenlerden faydalanırlar.”

Motivasyon ile ilgili son zamanlardaki düşünce, bizim, öğrenenin kendi içinde olmayan, ancak okulda kendi kendilerine bulacakları çeşitli durumlar ile öğrenciler arasında etkileşime dayanan bir motivasyon fikri ile hareket etmemizi önermektedir.

Sınıf içerisinde bazıları aksi bir etkiye sahip olabilirken, bazı öğretme metotları çocuklara kendi öğrenmeleri için bir sorumluluk duygusu vermeye yardımcı olur. Örneğin yapılandırmacı teori, bilgi malzemesinin önemini vurgular. Yapılandırmacı teori, yaptıkları şeyin daha fazlasını yapabilecekleri duygusuyla daha yüksek motivasyon katılımı teşvik eder (Galloway, Rogers, Armstrong and Leo, 1998).

Öğrenme Güçlüklerinde Sosyal yapılandırmacı Yaklaşımların Gücü

Daniels (1996), program tartışmalarının öğretme metotlarından ziyade içeriğe yoğunlaştığına ve eğitimde baskın inanç sistemlerinin, öğretmen ve öğrencileri, özellikle öğrenenin bakış açısından, yapamama ve zorluklarla yardımcı olmayan yollara yönelttiğine işaret etmiştir. Daniels, hem gelişim kursu olarak belirlenen öğretim silsilesinde görev analizini hem de öğretim dizisi olarak belirlenen gelişim dizisinde Piaget’in etkisindeki yaklaşımları eleştirmiştir. Onun savunduğu “sorumlu öğrenme” denen Vygotskyan görüşte, öğrenen ve öğretmen müzakereli anlamada birlikte çalışabilirler. Bu yaklaşım, öğrencilere aktarmadan ziyade desteği içeren, tutumda büyük bir değişim ve sonunda öğrenciler için daha fazla kontrolün transferini gerektirmektedir. Bire bir eğitimi içeren çabaların zorunlu olduğunu söyleyen bu varsayım, ortak yapabileceğimiz ve yalnız yapamayacağımız şeyi değiştirmiştir. Bu, dışa vurulmayan dav-

ranışların genellikle bire bir eğitimle ortaya çıkarılabileceğinin ve geniş sınıflarda uygulama kısıtlamalarının olacağına farkında olan öğretmenlerin düşük başarılı öğrencilerle çalışmalarında güven verir.

Öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler için yapılandırmacı öğretimin destekleyicileri genellikle kendilerini tüm aktiviteleri değil bazılarını kullanmakla savunurlar. Öğrenmede temel fiziksel yetenekler veya imla/yazım, kelime geliştirme ve uygun sembol kullanma gibi mantıksal sıradaki öğrenme materyalleri hazır olarak bulunmaz. Scruggs ve Mastroieri (1993), temel davranışsal sıralarla daha düşük zihinsel istekleri oluşturmada doğrudan öğretimin daha etkili olmasının muhtemel olduğunu iddia etmektedirler, ancak aynı zamanda öğrencilerin düşünme süreçlerine sahip ve nihai amacı, içeriği elde etmek olmayan yapılandırmacı çizgide, daha az doğrudan öğretimi de vurgulamaktadırlar.

İngiltere'deki son araştırma ilham verici ve iyimserdir. Araştırmada, farkındalık ve yansıtma (Vygotsk'nin ilk hedefleri), Quicke ve Winter'in bir ortaokulda düşük yetenekte çocukların kendi öğrenmelerinin, daha fazla farkında olmaları ve daha fazla özerkliğe sahip olmasına yardım için giriştikleri araştırmasını gayretlendirmiştir. Karma yetenekli birinci sınıftan başarıda sınıf ortalamasının altında beş çocuk, kendi okumalarında destek almışlardı. Dört hafta arayla, bilim dersleri boyunca, araştırmacıların gözlemlerine dayanan düzenli tartışma grupları oluştu. Bu tartışmalar, örneğin, öğrencilerin yanlış anlamalarıyla, sınıfta kullanılan dille veya okul öğrenmeleriyle dışarıdaki tecrübeler arasında bağ kurma ile ilgili olabilir. Öğretmen ve öğrencilere anlamının dilini hatırlatmak için özel strateji kartları ara dönemler boyunca kullanıldı ve bu "dur ve düşün"-birkaç dakika konuşmadan çalış, "yapabildiğimiz şey hakkında konuş" gibi sekiz basit öğretimden oluşuyordu. Sadece dört hafta sonra, öğrenenler olarak çocukların kendileri hakkındaki görüşleri değişmeye başlamıştı: düşüncelerini daha çok paylaşır, fikirlerini daha çok açıklar ve kendi öğrenmeleri hakkında konuşur oldular. Bir sonraki yazıda Quicke (1995), araştırma, sosyal yapılandırmacı yaklaşımın değerini ve eğitimcilerin, sınıf içi gözlemlerde oldukça eksik olarak bulunan "öğrencilerle eğitim yönünden üretken irtibatlar"ı, farklı tecrübe altyapıları geliştirmeye ihtiyaçları olduğunu ortaya koydu.

Umut verici sonuçlar, Powell ve Makin tarafından (1994), çocuklar için öğrenme güçlüklerini düzenleyen özel bir okulda rapor edildi. Burada öğretmen, iki dönem boyunca matematik dersinde kendi anlama ve düşüncelerini yansıtmasında hatta çocukların şu anki işleri ile ilgili tecrübeleri arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olmaya çalıştı. Sonuç, genellikle akranların yorumlarına karşılık, derin düşüncede ve değerlendirmede ve var-

sayımsal ve deneysel dillerinde bir artış oldu. (ben hatırlıyorum olduğu zaman...gibi)

Bu araştırmaların delili oldukça pozitifdir ancak küçük ölçeklidir. Birleşmiş Milletlerde yapılan bir araştırma, tüm okulların kendi baskın pedagojilerini içermektedir, çünkü yapılandırmacı yaklaşımı benimsemiş Havai okullarından bir grupta toplam 24 yılı aşkın bir zaman uygulanmış ve değerlendirilmiştir.

Bu program, "eğitimsel olarak riskte" denen yerli havai etnik azınlık çocuklarının bilişsel ve eğitimsel gelişimini yükseltmeyi amaçlamıştır. Kısaca, farklı düzeyleri içeren 3000 çocuktan yararlanılmıştır. Örneğin, okumada milli ortalama edinildi ve bu, programı tecrübe etmemiş rastgele seçilmiş çocukların skorlarından daha önemli ve bunların alternatif öğretim metotlarıyla olan ilgilerinden daha iyidir. Öğrencilerin programda geçirdikleri yılların sayısı ile 10 yıl boyunca onların sahip oldukları akademik başarı arasında pozitif bir ilişki vardır. Sınıfınızdaki tecrübeleri özel ve farklı kılan nedir?

Eğitici konuşmada ana yönlerden biri, öğretmenin, çocuklardan küçük bir grubun önceki tecrübelerinden ortaya çıkardığı, tartışmayı takip eden eğitici konuşmaydı, örneğin, onların okumalarından. İkincisi, akran etkileşimini teşvik eden bağımsız öğrenme merkezleri ve çocukların zamanlarının çoğunu bağımsız yeteneklerine en yakın ZPD'nin kıyısında geçirdikleri yeri kullanmaydı. Diğer bir ifadeyle, orada kendi akranlarından yardım aldıkları sırayla onlara yardım edecekleri güzel bir şans olan yeri kullanma. Programın temel unsurlarından biri, öğretmenlere kendi yeteneklerini farklı yollarla geliştirmeye ve devam ettirmeye, bir danışman tavsiyesi ve direk gözlem, akran eğitimi, video yoluyla kendini izleme ve workshop ve dersler yoluyla yardımcı olunmasıdır.

Okumayı anlamaya ilk vurgu, kendi düşüncelerine odaklanan okuryazarlık programı, süreci yazma, kelime okuma stratejisi ve heceleme, dil ve sözcük bilgisi ve zevk için okuma oldu. Sahip olma, programın amaçlarına köprü oldu, çocuklar onları derste her gün bir konu olarak kullanarak kendi okuma ve yazmalarına önem verdiler. Daha sonraki gelişmeler, duygulandırıcı yönlere daha çok, yeteneklere daha az dikkat etmeyi gerektirdi. Araştırmacılar yaklaşımı iletim değil, etkileşim olarak tanımladılar: Bilgi ve anlama paylaşılan ve etkileşilen fikirlerin tartışmasıyla gelişir, bu yüzden çocukların rolü konuşmaya katkı sağlamaktır. Onların düşünceleri önemlidir, çünkü onların aktif katılımı olmaksızın bilgi düzeyi değişmez. Katılımcılar, davranışçılıktan yapılandırmacı perspektiflere doğru değişimi ve ehliyetin yeteneklerden ve stratejilerden sahip olmaya ve öğrenme süreçlerine kaydığını bildirmişlerdir. Mü-

kemmel sonuç, öğrencilerin portfolyolar yoluyla kendilerini değerlendirmelerinden bildirilmiştir.

Grup öğrenmesi, birleşmiş milletlerde “akademik olarak marjinal” çocuklarla Brown ve Campione’nin çalışma raporlarının bir integral özelliğidir. Onların amaçları, karşılıklı öğretme oturumlarıyla anlamının yapılandırılmasına katılmaktı. Yaklaşık altı çocuktan ve bir öğretmenden oluşan grup birbirlerinin öğrenmelerini destekledi ve zaman geçtikçe okumayı anlamada etkin bir edinme gösterdi. Çocuklar, “okuma, yazma ve düşünmenin gerçekleştiği tanımlanmış bir serviste anlamının bir kültürünü oluşturarak, makul öğrenme amaçları ve kendi ilgilendikleri konularda diğerlerine yardım ederek kendi öğrenme materyallerini üretmeye başladılar. (p.124.) Araştırmacılar bireysel oturumlarda edinilenden farklı olarak ortak ve katılımlı olacak biçimde onların öğrenmelerinin doğasını ve niteliğini değerlendirdiler.

Özet

Bu makale, öğrenme güçlüğü bulunan çocukları destekleyici olmayan eğitim uygulamalarının bazı belirtilerini vermeye çalıştı. Onların öğrenme tecrübelerinin pek çoğu dikkat, meydan okuma, ilgi ve mantık eksikliği olarak tanımlanmıştır: Çocuklar nispeten pasif, bağımlı, günlük düşünen ve güvensiz ve sosyal olarak öğrenmelerinde yalnızdırlar. Öğrenme güçlüğüne sahip çocuklar, startajileri inatçı ve etkisiz bir şekilde kullanmak için olgunlaşmamış üst biliş farkındalığına meyillidirler ve onların öğrenmelerinde geliştirilmiş tecrübe oldukça zordur. Doğal (normal) olarak bunların çoğu eğitim ortamında güçsüzlük duygusu ve kendine saygı ve güven azlığına sahiptir ve negatif duyguların artması ihtimali öğrenme ile ilişkilidir.

Öğrenme tecrübelerini arttırıcı olarak bir sosyal yapılandırmacı pedagojinin avantajları şunlardır:

- Öğrenen aktiftir.
- Öğretmen, çocukların ilgileri ve var olan anlamalarından sorumludur.
- Mevcut göreve odaklandığında eğitimsel konuşma vurgulanmaktadır.
- Sosyal tecrübeler öğrenmenin bir parçasıdır ve çok değerlidir.
- Öğretmenler, çocukların düşüncelerini yapılandırır ve genişletir
- Yardım ve motivasyonla öğretmenler bilişsel yapılandırmayı teşvik eder.
- Çocukların kendi öğrenmelerinin farkındalığına yardım edilir.
- Transfer kolaylaştırılır.
- Meydan okuyan görevler öğretmenlerin beklentilerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

- Kendi öğrenmelerini kontrol etmede çocuklara kendi kontrollerini, kendi farkındalıklarını oluşturmak için adım adım yardım edilir.
- Güven ve özsaygı yükselir.

Tüm bu arzu edilen özellikler, bu makaleyi başlatmada zikredilen araştırma bulguları çarpıcı bir şekilde karşılaştırılmıştır. Bir eylem planı veya yöntem sunmaktan ziyade, sosyal yapılandırıcılık, herhangi bir yaş ve yetekte öğrenen için ve herhangi bir alandaki program için uygulanabilir belli başlı teorik bir çerçeve verebilir. Anne babalarıyla yeni bir oyuncak keşfeden küçük çocuklar, usta çırak, asistan şef, tümü kendilerinden daha bilgili ve tecrübeli diğerinden öğrenirler ve ortaya çıkan anlamalarını geliştirmeye yardım edebilirler. Öğrenme güçlüğü olan çocukların sınıflarında sosyal yapılandırıcı ilkelerin etkinliğinin pek çok örnekleri mevcuttur.